БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 26 (8552)
ЯНВАРИИН 31
ПЯТНИЦА
1958 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ (1-дэхи нюур).

РСФСР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси (1-дэхи нюур).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: **Б. Цыбиков.**—Коммунистнууднай ажалаараа жэшээ харуулна (2-дохи нюур).

О. Раднаев, Д. Гыргенов.—Үгэдөө хүрэнэгүй (2-дохи нюур).

РСФСР-эй арадай ажахые 1957 ондо хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүн тухай мэдээсэлһээ (2-дохи нюур).

Хүдөөгэй эдир мэргэжэлтэд хөөрэнэ. Республикын залуу малшадай зүблөөнһөө: **М. П. Кочнев.**—Хани барисаагаа бэхижүүлэе, **В. Кистенев.**—Залуушуулда туһалха шухала, **М. И. Матафонов.**— Мүрысөөгөө улам шангадхая, **Лиза Цыбенова.**—Һургуулида һуража байгаад, колхоздо ажалланабди.

В. А. Бабинцева.—Гахай бүриһөө 26 поршоонхо абахабди. (3-дахи нюур).

Б. Дашиев.—Ажалдаа шалгарһан баатар (4-дэхи нюур).

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ҺОНИН (4-дэхи нюур).

Хилын саанаһаа (4-дэхи нюур).

ЗАЛУУ МАЛШАД, ЭРШЭ ХАБАЯА ХАРУУЛЫТ!

...лан ажалай бригадануудта... мал ажалай фермэнүүдтэшье ...омолшууд, залуушуул олоороо ...э, 1957 ондо колхозууд, совхо...а аргагүй хүхюун болоо гэжэ ...С-эй Центральна Комитедэй, ...Р-эй Министрнүүдэй Соведэй ...алга дотор хэлэгдэнэ. Нээрээ... мүнөө нютаг бүридэ: Хори — ...нгэдэшье, Аха — Түнхэндэшье, ...—Борьёодошье, Баргажан — ...мкандашье, Сэлэнгэ — Кяхта...с, Мухаршэбэр — Бичурада...һбахада комсомол залуушуулай ...ун дуунай аялга зэдэлжэ, со...ис ажалай эршэ долгин бурь... байдаг.

...нөө колхозууд, совхозуудаймгүүртэ, отарануудай дээгүүр 7000 ...н залуу малшад ажалладаг. ...аран фермэ дээрэ имагтал ...ушуул хүдэлдэг болонхой. Ган...и нёдондо мал ажалай ...энүүдтэ 2000 шахуу залуу хү..., басагад срэжэ, олониинь ...досото ажалай үльгэр жэшээ, ...у наһанай эршэ зориг харуул...байнхай.

...алшанаар—адуулгашанаар, хо...оноор, гахайшанаар, тэрэ саа...һаалишанаар ажаллаха гээшэ ...у хүбүүдтэ һая болотор эшэ...итэй шэнгеэр һанагдадаг бай... юм. Эртэ урда сагһаа хойшо ...болоһон энэ заншал мүнөө бо...о, эдир залуу хүбүүд тугал бу... татажа, үнеэ һаажа байдаг бо... Үнгэрэгшэ жэлдэ Бичурын ...озой залуу һаалишан Д. Гар...в, Прибайкальска аймагай Ла...й нэрэмжэтэ колхозой залуу ...ишан А. Николаев (республика ...роо эгээ түрүүлжэ һаалишан ...һон) болон бусад олон залуу ...ишан хүбүүд үнеэн бүриһөө ...—2600 литр һү һаагаа.

...рэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө ...итрһээ дээшэ һү һааһан һаа...д урзанданайхида орходоо 5 ...наар олошороо, мүнөө респуб... доторһай комсомол-залуушуу... МТФ 163, комсомол-залуу... Х...улай ОТФ. 100 гаран боло... зу...оо олошороо.

...еспубликымнай хүдөө ажахын ... шухала һалбари—хонин ажал ...рэ залуушуул айхабтар ехэ эдэб...үүсхэлтэйгээр ажаллажа байн... 1957 ондо зуун хонин бүриһөө ... хурьга абаһан Зэдын аймагай ...ктябрь» колхозой комсомол нү... Исаковай даадаг отарынхид, ...ун хонин бүриһөө 140 хурьга аба...н Бичурын аймагай Сталинай ...эмжэтэ колхозой залуу хонишон ...эр Казаринай отарынхид холо ...үүр магтуулха ёһоороо магтуул... дүй дүршэлынь дэлгэрнэ. Хүдэл...илдөө эрхим амжалта туйлажа ...һан иимэ залуушуул олон.

...мүнөө республикымнай залуу ...лшад сугларжа, үнгэрэгшэ жэ...йнгээ хүдэлмэриин дүнгүүдые, ...шанхи зорилгонуудаа аргагүй ...эбхи абьяастайгаар, һонирхолтой...р хөөрэлдэжэ, дүй дүршэлөө ан...лдан абалсажа тараба.

...еспубликымнай мал ажалай ехэ ...арга боломжонууд хэрэглэгдэ...гүй гэжэ залуу малшад тэмдэг...э. Малай, илангаяа залуу малай ...ороо гарзалдаг, эхэ малай һу...йрдаг байһан дээрэһээ эбэртэ бо... мал, хонид, гахайнууд удаанаар ...шорно. Эдлүүриингээ баян газа...ар бодоходо, малаймнай тоо тол...й тон үсөөн, ашаг шэмэ багаар ...тана. Эдлүүриингээ газарай 100 ...ктар бүридэ хэды малтай байһа...а, хэды шэнээн һү һааһанаа, нооһо хайшалһанаа, мяха абаһанаа тооложо, хэһэн туйлаһан ажалаа сэгнэхэ ёһотойбди гэжэ залуушуул дурадхана. Малайнгаа үдэжэ олошоржо байхада үбһэ тэжээлэйнгээ базые һайжаруулдаггүй байдагнай ехэ буруу гэжэ залуушуул һанаагаа зобожо байһан тухайгаа мэдүүлээ.

Зарим нютагта залуу малшадта туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлэгдэнэгүй, малшад культурно-ажаһуудалай талаар һайнаар хангагданагүй гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн олон хүн шүүмжэлээ. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организаци, правлени комсомолойнгоо организацида ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ шүүмжэлэгдээ. Колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Цыренов комсомолойнгоо организациин хүдэлмэриие һонирходоггүй, хаа яа болодог суглаан дээрэнь срэдэгшьегүй байха юм.

—Гүүртэ, отарануудай холо холо, таруу байдаг дээрэһээ комсомолойнгоо суглаа зарлахадамнай бэрхэтэй байдаг. Комсомолшуудаа, залуушуулаа суглуулхадамнай машина, мори унаагаар туһалыт гэжэ партийна организациингаа секретариие, колхозойнгоо түрүүлэгшые хэдэн үдэр соо гүйдаг, дахадагбди. Теэд мантай тэдэнэр хөөрэлдэхэшье дурагүй байдаг,—гэжэ эндэхи залуушуул гомдоно.

Иимэрхүү баримтанууд үшөөл ушардаг байһаниинь гэмшэлтэй. Залуушуулдаа иимэ хойрогоор, хайша хэрэгээр хандаха гээшэ тон буруу. Комсомолшуулдаа, залуушуулдаа саг үргэлжэ анхаралаа табижа, урмашуулжа, сэнгүүлжэ, али болохоор туһалжа байха гээшэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организацинуудай шухала зорилгонь болоно.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон, залуу малшадай суглаанда хабаадагшад 1958 ондо **үнеэн бүриһөө һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо 500—600 литрһээ бага бэшээр дээшэлүүлхын, зуун хонин бүриһөө 140 хурьга абахын, бүхы түрэлэйнгөө малые эрид түргэнөөр үсхэхын түлөө тэмсэе** гэжэ республикынгаа бүхы комсомолшуудта, залуушуулда хандаба.

Үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхын, малдаа һайн байрануудые олоор барихын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, мал ажалда залуушуулые үшөө олоор эльгээхэ гэжэ суглаанда хабаадагшад шиидхээ.

Республикын партийна, советскэ, ажахын органуудай зорилго юуб гэхэдэ, колхоз, совхозуудай мал ажалда ерэһэн залуушуулые үдэр бүриин анхарал оролдолгоор хүреэлхэ, комсомолой организацинуудай, комсомол бүхэнэй, залуу хүбүүн, басаган бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые, урма зоригыень али болохоор дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Залуушуул! 1958 ондо социалис мүрысөөгөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, залуу наһанай эршэ хаба харуулжа, һү һаалияа билтаруулан, хүбэн сагаан хөөбэр нооһо, атар тарган адуу мал гүрэндөө олоор тушаажа, Ленинскэ комсомолойнгоо 40 жэлэй ойн баярай һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө шармайн оролдогты.

П. ИВАНОВ, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министр.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтооно:**

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын дүрбэдэхи зарлалай Верховно Соведэй зургаадахи сессиие 1958 ондо февралиин 25-да Улан-Удэ городто зарлаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1958 оной январиин 29.

СОЮЗАЙ СОВЕДТЭ ҺУНГАХА УЛАН-УДЫН 377-дохи ГОРОДСКОЙ ҺУНГУУЛИИН ОКРУГТОХИ ҺУНГУУЛИИН ОКРУЖНОЙ КОМИССИҺАА МЭДЭЭСЭЛ

Союзай Соведтэ һунгаха Улан-Удын 377-дохи городской һунгуулиин округтохи һунгуулиин Окружной комисси иимэ газарта байрланхай: Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан, хоёрдохи дабхар, 46-дахи таһалга, телефонуудынь: 28-43, 46-81, 40-80.

РСФСР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси

1958 ондо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэб тухай элидхэл РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, РСФСР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ депутат **Н. К. Байбаков** январиин 28-да үглөөнэй заседани дээрэ хээ.

— Коммунистическэ партиин үүсхэлээр, промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэг 1957 ондо хубилгагдажа һайжаруулагдаа. Тиигэжэ манай ажахые хүгжөөхэ нилээд ехэ шэнэ арга боломжонууд элирүүлэгдэжэ, хэрэглэгдэһэн байна,—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Промышленна продукци ниитэ дээрэнь бүтээхэ түсэб 1957 ондо Российска Федераци болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээ, 10 процентээр ехэ продукци бүтээгдэһэн, тиихэдэ үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ 11 процентээр, арадай хэрэглэмжын эд бараануудые бүтээлгэ 8 процентээр ехэ болоһон байна. Нефть, шулуу нүүрһэ, газ, электроэнерги абаха хэрэгтэ, мүн машина бүтээлгэдэ нилээд ехэ амжалта туйлагдаа. Арадаймнай ажахы мүнөө үеын шэнэ түхэлэй техникээр бүри һайнаар хангагдадаг болоо. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үные доошолуулха талаар хараалагдаһан түсэбүүд үлүүлэн дүүргэдээ.

Федерациин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүхы түхэлэй продукци абалгые ехэдхэжэ шадаа гэжэ нүхэр Байбаков тэмдэглэбэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ РСФСР-эй колхоз, совхозуудта 1956 онойхидо орходоо 21 процентээр ехэ һүн, 8 процентээр ехэ мяхан абтаа. 1,9 миллион тонноор ехэ һүн, 238 мянган тонноор ехэ мяхан бэлэдхэгдээ. Эбэртэ бодо малай тоо бүхы РСФСР дотор жэлэй туршада 2,3 миллион толгойгоор олошороо.

Промышленна, мүн гэр байрын барилга хэхэ түсэбэй ямараар дүүргэгдэһэн тухай элидхэл соо дэлгэрэнгыгээр хэлэгдээ. 450 шэнэ томо промышленна предприяти жэл соо баригдаа. Куйбышевскэ ГЭС-эй барилга бүрин дүүргэгдээ. Мүн 32 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаа. Тиихэдэ колхознигууд, хүдөөгэй интеллигенци 400 мянга гаран байрын гэр өөһэдтөө бария.

Экономикымнай таһалгаряагүйгөөр хүгжэһэнэй, ажалай бүтээсын дээшэлһэнэй ашаар ажалшадаймнай байдал нилээд һайжараа, культурна хэмжээниинь дээшэлээ.

Совнархозуудые байгуулһан ушар Федерациин арадай ажахые түргөөр, аща үрэтэйгөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туһа хүргөө гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ. Российска Федерациин бүхы 68 совнархоз жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

1958 ондо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Урдань манай республикын мэдэлдэ бэшэ байһан промышленностиин олон һалбариие оруулалсан, республикын арадай бүхы ажахые хүгжөөхэ түсэб РСФСР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ Федерациин Правительство табижа байна. Энэнь 1958 оной түсэбэй онсо өөрэ зүйлынь мүн. Мүнөө республикымнай предприятинууд орон дотор бүтээгдэдэг бүхы промышленна продукциин гурбанайнь хоёр хубиие бүтээнэ.

Федерациин арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй гол зорилгонь юуб гэхэдэ, хүндэ индустриие, түбхын түрүүндэ хара, үнгэтэ металлургиие, химическэ, нефтиин болон газова промышленностиие саашадань булюу ехээр хүгжөөхэ хэрэг болоно гэжэ Н. К. Байбаков хэлэбэ. Мүнөө жэлдэ промышленностиин эдэ табан һалбариие хүгжөөхэ хэрэгтэ 25 миллиард гаран түхэриг һомологдохо. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 7 процентээр ехэ промышленна продукци бүхы РСФСР дотор 1958 ондо бүтээгдэхэ ёһотой. Зүүн районуудай промышленность урдынхида орходоо түргэнөөр хүгжөөгдэхэ байна.

РСФСР-ые электрификацилха талаар ехэ түсэб хараалагдаа. 154 миллиард киловатт-час электроэнерги 1958 ондо абтаха. Шэнэ электростанцинууд, мүн атомна электростанцинууд баригдаха.

Саашань арадай хэрэглэмжын эд бараанай хэр ехээр абтаха тухай элидхэлшэ хэлэбэ. Урда жэлэйхидэ орходоо 77 миллион метрээр ехэ бүхы түхэлэй бүд, 13,1 миллион паараар олон арһан гутал бүтээгдэхэ гэжэ хараалагданхай. Тиихэдэ мяха абалга 9,8 процент, малай тоһо—8,7 процент, машиндагдаагүй һүнэй продукци—18,9 процент, сахар 22,3 процент ехээр 1958 ондо абтаха юм.

Мүн колхоз, совхозуудай урда жэлэйхидэ орходоо ехэ таряа хүряаха ёһотой. Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ гээшэ гол зорилго мүн. Энээнтэй хамта шэнэ, боро газар саашадаашье элдүүрилэн ашаглаха, тэжээлэй базые бэхижүүлхэ, кукуруза бүри ехээр тарижа, тэрэниие бүри һайнаар ургуулдаг болохо ёһотойбди.

Мяха, һү болон мал ажалай бусад продуктнуудые абалгаар республикамнай энэ жэлдэ ехэ алхам хэхэ ёһотой гэжэ элидхэлшэ үргэлжэлүүлэн хэлэнэ. Хэрбээ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ һү ехээр һаадаг болоо һаа, мүн малайнгаа тоо толгойе нилээд олошоруулаа һаа, бидэнэр мал ажалай продуктнуудай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е тон богонихон болзор соо хүсэжэ шадахабди.

Транспорт хүгжөөхэ, харгы зам бариха, хэлхеэ холбоо тогтоохо хэрэгтэ түсэб соо нилээд ехэ анхарал хандуулагдана.

Гэр байрын барилга үргэн ехээр хэхэ гээшэ энэ жэлэй шухалын шухала зорилго мүн гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Энэ хэрэгтэ 18,6 миллиард түхэриг һомологдохо. Социально-культурна хэмжээ-ябуулгада РСФСР-эй Гүрэнэй бюджедһээ 76,9 миллиард түхэриг һомологдохо. Российска Федерациин арадууд Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро энэ жэлэй түсэбые дүүргэхэ байһаниинь дамжаггүй гэжэ элидхэлшэ түгэсхэлдэнь мэдүүлбэ.

РСФСР-эй 1958 оной Гүрэнэй бюджет тухай, мүн 1956 ондо Гүрэнэй бюджедэй дүүргэгдэһэн тухай элидхэл РСФСР-эй Финансын министр депутат **И. И. Фадеев** хээ.

РСФСР-эй 1958 оной Гүрэнэй бюджет орошо, гаргашын талаар 190.320,1 миллион түхэриг байха юм гэжэ И. И. Фадеев хэлэбэ. Бюджедэй орошын 86,9 процентнь социалис ажахыһаа орохо. Бюджедэй гаргашань хамта дээрээ 190.320,1 миллион түхэриг болохо юм. Бюджедһээ һомологдохо бүхы мүнгэнэй 94,5 процентнь арадай ажахыда, соёл культурада гаргашалагдаха.

Мүн хүдөө ажахын продуктнуудые абалгаар США-е ойрын сагта хүсэхэ зорилгоор хүдөө ажахыда 34.291,1 миллион түхэриг һомологдохо юм.

Элидхэлнүүдэй дүүрэһэнэй һүүлээр үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлэлгэн болоо. Арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэбые, мүн мүнөө жэлэй бюджедые баталха гэһэн дурадхал депутат **Н. Н. Родионов** (Ленинград) оруулба. Тиигээд тэрэ Ленинградай ажахые хүгжөөхэ талаар бии байһан ехэ арга боломжонууд тушаа хэлээ. Депутат **В. С. Шаповалов** (Кемеровскэ область) Кузбасс тухай хэлээ. Революциин урда тээ бүхы Россин абадаг байһан нүүрһэнһээ гурба дахин шахуу ехэ нүүрһэ Кузбасс 1960 ондо абадаг болохонь гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Депутат **З. В. Миронова** (Москва) хүүгэдые хүмүүжүүлхэ, амаруулха, мүн хүдэлмэришэн залуушуулые һургаха тушаа асуудалда тогтожо хэлээ. Тиигээд бюджетнэ комиссиин оруулһан заһабаритайгаар РСФСР-эй 1958 оной Гүрэнэй бюджедые баталха гэжэ тэрэ дурадхаа.

Тэрэшэлэн депутадууд **Ю. Л. Воинов** (Тульска область), **В. И. Муравленко** (Куйбышевска область), **И. П. Астайкин** (Мордовско АССР), **А. Т. Гнедов** (Смоленскэ область), **А. В. Анкудинов** (Түбын автономно область) үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

* * *

Кремлиин Ехэ ордон соо РСФСР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Депутадууд 1958 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэбые, мүн энэ оной республикын бюджедые дэлгэрэнгы һайнаар зүбшэн хэлсэжэ, ажаглалтануудые хэнэ, дурадхалнуудые оруулна, ажахын зарим һалбаринуудта бии байһан дутагдалнуудые шүүмжэлнэ. Тэдэнэр РСФСР-эй Гүрэнэй түсэбые, мүн бюджедыень нэгэн дуугаар һайшаана.

Январиин 29-дэ болоһон заседани дээрэ депутат **А. Г. Валиуллина** (Татарска АССР) эгээл түрүүлжэ үгэ хэлэбэ. Татариин предприятинууд 1957 оной түсэбые 103,4 процентээр дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 400 миллион түхэригэй продукци бүтээгээ.

Мал ажалай фермэдэхи хүдэлмэриие машинаар хэдэг болохо хэрэгтэ багаар туһалдагайнь, минеральна үтэгжүүлгэ хубаарилалгые буруугаар түсэблэдэгэйнь түлөө үгэ хэлэгшэ республикын Хүдөө ажахын министерствые шүүмжэлбэ. 1956—1957 онуудта областиин колхозууд лён тарилгын талмайе гурба дахин ехэ болгоо. Харин тиихэдэнь 1955 ондо хэгдэһэн тарилгын хэмжээгээр үтэгжүүлгэ эндэ асарха гэжэ Министерство хараалһан байха юм.

Депутат **А. В. Горшков** 30 жэл шахуу туршада Владимирска областьдохи «Большевик» колхозой түрүүлэгшээр хүдэлмэрилнэ. Ород тосхоной экономикын хүгжэһэниинь, соёл культурын дээшэлһэниинь энэ колхозой жэшээ дээрэ элеэр харагдана. Эндэ электроэнерги элдэб ажалда хэрэглэгдэнэ, уһанай сорго баригдаа, малай өөһэдөө уһалха түхеэрэлгэ хэгдэнхэй, үнеэд машинаар һаагдана, автоматическа телефонно станци бии болгогдонхой.

Эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ энэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 40 центнерһээ дээшэ мяха, 241 центнер һү абаһан байна. Колхознигуудай ажалынь һайнаар түлэгдэнэ. Һаалишан һара соо дунда зэргээр мянга гаран түхэриг, гахайшан 800 гаран түхэриг олодог юм.

РСФСР-эй Элүүрые хамгаалгын министр депутат **С. В. Курашов** (Пермскэ область) республикын хүн зониие медицинскэ талаар хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулаа. Рязанска, Белгородско, Воронежско областьнуудай колхозууд фельдшерско-акушерскэ пунктнуудые, нарайлгын гэрнүүдые колхозуудтаа бария. Энэнь һайн гэжэ министр тэмдэглэбэ.

Ярославска областиин автозаводой хүдэлмэришэн депутат **В. А. Черношеин** байрын гэрнүүдые олоор бариха тухай хэлэбэ.

Башкирска АССР-эй экономикын хүгжэһэн тухай депутат **К. М. Абдуллина** хөөрөө. 1957 ондо тус республика продукци бүтээхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ юм. Арад зоной хэрэглэмжын эд бараануудые абаха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэдэг байһан туладань нютагай промышленностиие ехээр хүгжөөхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тушаа партиин табиһан зорилгые Рязанска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр дэмжээ гэжэ депутат **М. И. Рыжников** (Рязанска область) хэлэбэ. Тиигэжэ тэдэнэр эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ совхозуудта 301 центнер һү, колхозуудта 110,6 центнер һү абаһан байха юм. Социалис Ажалай Герой К. И. Мазяйкина үнеэн бүриһөө 8243 килограмм һү һаагаа. Тиихэдэ хоёр дахин Социалис Ажалай Герой болоһон суута һаалишан П. Н. Коврова үнеэн бүриһөө 8237 килограмм һү һааһан байха юм.

СССР-эй Арадай уранзурааша депутат **А. М. Герасимов** (Тамбовско область) зураглан харуулдаг искусствын ехэ амжалта туйлаһан тухай хөөрөө.

Промышленность, барилгын ондоогоор хүтэлбэрилэгдэдэг болоходо Красноярска хизаарай экономикын бүри түргэнөөр хүгжөөгдэдэг болоһон тухай депутат **А. И. Крапивин** хөөрэбэ.

РСФСР-эй Культурын министр депутат **Т. М. Зуева** (Краснодарска хизаар) Российска Федерациин арадуудай соёл культурын орьёлмо ехээр һалбарһан тухай хөөрөө. Российска Федерациин оло миллион эрхэтэд үдэр бүри театрнуудта ороно, концертнүүдые харана, тиихэдэ жэлэй туршада 2 миллиард хүн кино харана.

Депутадууд **А. С. Киле** (Хабаровска хизаар), **В. Е. Привалов** (Свердловско область), **Д. Ц. Цыремпилон** (Бурят-Монголой АССР), мүн Дагестанска АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **М. С. И. Умаханов** болон бусад депутадууд мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Январиин 30-да сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС)

СОВЕТСКЭ АРМИИН, ДАЛАЙН-СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ 40 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Советскэ армиин Центральна музейдэ һаянай хүн зон олооро орожо харадаг болонхой. Тэдэнэр эндэ граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда хабаадагшадтай уулзана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: музейн зал соо: граждан дайнда хабаадалсаһан, мүнөө албанһаа гараһан генерал-полковник О. И. Городовиков нэгэдэхи морин сэрэгэй тулалдаанууд тухай Москвагай гарнизоной Н-скэ частиин сэрэгшэдтэ хөөрэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Коммунистнууднай ажалаараа жэшээ харуулна

Манай колхозой партийна эхин организаци гушан коммунистһаа бүридэнэ. 16 коммунист ниитынгээ мал ажалда хүдэлнэ. Коммунистнуудай малаа олон болгохын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө, колхознигуудай тэмсэлые толгойлон, өөһэдөө ажал дээрэ үльгэр жэшээ харуулна.

Жэшээлхэдэ, коммунист Чимэд Нимаевай хүтэлбэрилдэг хоёрдохи комплексно бригада малайнгаа үбэлжэлгые бэлэдхэлтэйгээр угтаад, һайнаар үнгэргэжэ байна. Тус бригадын отаранuudта түл абалга түлэг дундаа. Мүнөө эндэ 600 гаран хурьгад абтаад, хоролто гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Энэ бригадымнай хонишод улаан одонойхидой үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 145 хурьга абажа түлжүүлхээр бэеэ уялгаланхай. Тиихэдэ коммунист Шираб Жамбалдоржиевай даадаг отарын хонишод үбэлжэлгэеэ һайнаар үнгэргэжэ, абаһан түлнүүдээ хоролтогүйгөөр мал болгожо байна. Мүнөө отарадань зуу гаран хурьган абтаа. Тус коммунистын отарада хамтадаа 476 толгой эхэ хонин харууһалагдана. Хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулха хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тулада тус отарын хонишод мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 145—150 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө нёдондонойхиһоо 500 граммаар ехэ ноохо хайшалха уялга абаа.

Мүн тиихэдэ коммунист Бальжима Цыдыповагай даадаг отара үбэлжэлгэеэ һайнаар үнгэргэжэ, түлнүүдээ гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Нүхэр Цыдыпова колхозойнгоо мал ажалда нилээд үнинэй хүдэлмэрилнэ. Өөрынгөө басаган Зоятой, комсомолка Цыпилма Чимитоватай хамта 470 толгой эхэ хони харууһалжа, түрүүлжэ байна. Отарынь хонишон басаган Цыпилма Чимитова эндэ һаяхан хонишодой республиканска суглаанда хабаадалсаа юм. Мүн Зоя басаганиинь техник-үрэжүүлэгшын мэргэжэл шудаланхай.

Колхозой түрүү хонишодой нэгэн Должит Цыренова нилээд үнихэнэй хонишон болоод, оролдосотой, үнэн сэхээр ажаллажа, хэдэн мянган хони хурьга түлжүүлжэ, колхозойнгоо хонин һүрэгтэ табяа юм. Мүнөө өөрынгөө басаган Дулматай эрье хонидые тобир таргаар харууһална.

Эндэ һаяхан болоһон партийна суглаан дээрэ малай үбэлжэлгэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ байхадаа коммунист Жалма Балданова өөрынгөө дураар һаалишан болохоёо хүсэһэн байна. Урда тээнь Жалма Балданова колхозойнгоо центртэ элдэб ажал хэдэг һэн. Мүнөө 17 һаамхай үнеэдые даажа абаад харууһалха зуураа, үдэртөө хахад пүүдһээ бага бэшэ һү нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө һаахые оролдоно.

Мүн коммунистнууд Доржи Цыдыпов, Шираб Цыренов гэгшэд мал ажалда хабаатай хүдэлмэридэ ябаха зуураа жэшээ харуулна.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй хандаһан Хандалгаар зоригжоһон манай хонишод ажалаа хүгжөөхөөр хараалһан уялгаяа дүүргэхые оролдоно. Улаан одонойхидой жэшээгээр хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абаха гэжэ шиидэнхэйбди. Хэрбээ үбэлэй һаранuudта хамта 4067 хурьга абаха һаа, зундаа 2000 гаран хэнзэ хурьга абахабди. Энэ уялгаяа бэелүүлхын түлөө колхознигуудай тэмсэлые манай коммунистнууд толгойлно.

Мүн коммунистнуудһаамнай гадна колхозоймнай олон комсомолшууд мал ажал дээрэ олоороо хүдэлмэрилнэ.

Тиихэдэ хонишодтомнай түл абалгадань туһалхаяа аймагай центрһээ 11 комсомолшууд ерээ.

Б. Цыбиков, Хориин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эхин парторганизациин секретарь.

Сухын МТС-эй комбайнер Будажап Гомбоевич Галданов үнгэрэгшэ жэлдэ «С-4» комбайнаар 350 гектар таряа халаһан байгаа. Мүнөө нүхэр Галданов тракторай мотор заһабарилха зуураа, халаан бүриингөө даабари 130—140 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Галданов ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

Агитаторнууд участогтаа гарана

Закаменай аймагай Цакир тосхоной хүдэлмэришэд, албахаагшад ажалайнгаа һүүлээр Культурын байшан, библиотекэ, агитпунктда ошожо ном уншадаг, хүхюу наада эмхидхэдэг. Зарим нэгэн гэртээшье үлөөд, агитаторайнгаа ерэжэ шэнэ һонинуудаа дуулгахыень, газетэ, журнал уншахыень хүлеэдэг.

Оролдосотой бэрхэ агитаторнуудай үбгэд, хүгшэдтэй зэргэлжэ нам һуугаад, асуудалнуудта тодорхой харюу үгэжэ байхыень, Цакирай айлнуудта үдэшын боро хараанаар оробол харахат.

Илангаяа мүнөө, СССР-эй Верховно Совэдтэ һунгалтын урда тээ, эндэхи агитаторнууд газетэ, журнал һугабшалаад участогуудаараа ходо ябадаг болонхой.

Агитаторнууд А. Попов, М. Колодина болон бусад һунгалтада бэлэдхэлэй эхилһэнһээ хойшо хэдэн хөөрэлдөө эмхидхээ. Тэдэнэй ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха түсэб соонь: «Дэлхэйе тойрон дабшагша хэмэл одонууд тухай», «СССР-эй Верховно Совэдэй һунгалтын Дүрим», Москвада болоһон коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөнүүд дээрэ баталан абтаһан Деклараци, эб найрамдалай Манифест» гэхэ мэтын асуудалнууд ороно. Тэрээнһээ гадна, Эхэ орон соо боложо байгаа шэнэ һонин һунгуулиин гурим тухай хөөрэжэ, һунгагшадаа ехээр һонирхуулна.

Д. Аюшеев.

ВЛКСМ-эй айкомой пленум

Һуралсал-хүмүүжүүлгын асуудал зүбшэн хэлсэбэ

Һаяхан КПСС-эй Хэжэнгын айкомой партбиблиотекын зал соо ВЛКСМ-эй айкомой ээлжээтэ пленум болоо.

«ВЛКСМ-эй областной XIX конференциин дүнгүүд, аймагай комсомольско организацинуудай зорилгонууд тухай», «В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионерскэ организациин хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан ВЛКСМ-эй ЦК-гэй VIII Пленумэй тогтоолые аймагай комсомольско организацинуудай ямараар дүүргэжэ байһан тухай» ВЛКСМ-эй айкомой секретарьнууд Б. М. Марказов, В. М. Кучумов гэгшэд элидхэлнүүдые хэбэ.

Залуушуул, багашуулые хүмүүжүүлхэ тон шухала асуудалнуудай энэ пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэеэ байһан туладань аймагай дунда, долоон жэлэй һургуулинуудай директорнууд уригдаһан байгаа. Тиимэһээ, һургуулиин директорнууд нүхэд Оноев, Дондокова, Миронов, аймОНО-гой инспектор Салдуев гэгшэд тэндэ хабаадалсаа.

Б. Базарон.

РСФСР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1957 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ДҮН ТУХАЙ МЭДЭЭСЭЛҺЭЭ

РСФСР-эй арадай ажахые 1957 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүн тухай РСФСР-эй Центральна Статистическэ Управлениин мэдээсэл газетэнүүдтэ толилогдобо. Энэ мэдээсэлэй гол шухала тоо баримтануудай заримыень доро харуулбабди.

Промышленность. Российска Федерациин промышленность валова продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Промышленна продукци 1956 онойхидо орходоо 1957 ондо арбан процент ехээр гаргагдаһан байна. Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, машина станогууд 11 процентээр, арад зондо хэрэгтэй эд бараа—8 процентээр үлүү ехээр бүтээн гаргагдаа.

Промышленностиие хүтэлбэрилгын шэнэ гуримай бэелүүлэгдэһэнэй ашаар 1956 оной хоёрдохи хахадайхида орходоо үнгэрэгшэ жэлэй хоёрдохи хахадта гүрэнэй түсэб һайнаар дүүргэгдэз. Хэрбээ 1956 оной хоёрдохи хахадта валова продукци гаргаха түсэбэй 102 процент дүүргэгдэһэн байгаа һаа, 1957 оной хоёрдохи хахадта 104-һөө дээшэ процент дүүргэгдэз.

Нютагай Совэдүүдэй промышленность валова продукци гаргаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэзд, 1956 онойхитой сасуулбал 5 процентээр ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаа.

Республикада мэдэлтэй промышленна предприятинууд валова продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые 103 процент дүүргэзд, 1956 онойхидо орходоо 8 процентээр ехэ продукци гаргаа.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совэдтэ мэдэлтэй гүрэнэй промышленна предприятинууд эд бараанай өөрын үные химдаруулха 1957 оной түсэбые дүүргээ.

Ажалшад 1957 ондо бүри ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа үргэлжэлөө. 770 мянга шахуу уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод 1,3 миллионһоо олон дурадхал оруулһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 700 мянга гаран уралан нарижуулгын дурадхалнууд үйлэдбэридэ хэрэглэгдээ. Уралан нарижуулгын дурадхалнуудай үйлэдбэридэ олоор хэрэглэгдэһэнэй ашаар 4 миллиард шахуу түхэригэй мүнгэ зөөри промышленна предприятинуудта алмагдаба.

1957 ондо ашагта малтамалнуудые бэдэрэлгээр ехэ ажал хэгдээ. Тиигэжэ үнгэрэгшэ жэлдэ түмэр, нүүрһэ, нефть, байгаалиин газ, зэд, алта, алмаз гэхэ мэтэ элбэгээр олдоо.

Хүдөө ажахы. Колхозууд, машинно-тракторна станцинууд, совхозууд хүдөө ажахые эрид шууд хүгжөөхэ тухай парти, правительствын гаргаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, 1957 ондо ехэ ажал хээ.

Хүдөө ажахын эгээл үнэтэ культура болохо шэниисэ үнгэрэгшэ жэлдэ ехээр таригдаа. Тиигэжэ 1957 ондо 38 миллион шахуу гектар газарта шэниисэ таригдаба. Харин тиихэдэ 1956 ондо 35,9 миллион гектар газарта шэниисэ таригдаһан юм. Хартаабха, сахарай свёкло, тэжээлэй культуранууд мүн лэ ехээр таригдаа.

1957 ондо РСФСР-эй бүхы газар дээрэ ган гасуури болобошье, 1953 онойхидо орходоо 22 процентээр ехэ ороо̃һо таряан хуряагдаа. 1957 ондо Краснодарска хизаарта, Кабардино-Балкарска, Хойто-Осетинскэ, Чечено-Ингушска АССР-нүүдтэ, Белгородско, Воронежско, Ростовско областьнуудта, Алтайн, Краснодарай хизаарнуудта, Кемеровскэ, Новосибирскэ, Омско областьнуудта, мүн РСФСР-эй бусадшье районуудта ороо̃һо таряанай һайн ургаса хуряагдаһан байна.

Ургасын эгээл ехээр хуряагдаһан 1956 онтой жэшэбэл, Поволжидо, Уралда ороо̃һо таряан багаар хуряагдаа.

1957 ондо ороо̃һо таряанай амяарлан хуряагдаһанай ашаар хуряалга богони болзорто дүүрээ. Колхозууд болон совхозууд 32,5 миллион гектар газарта ороо̃һото культуранuudые амяарлан хуряагаа. Харин тиихэдэ 1956 ондо 16 миллион гектар газар дээрэ ороо̃һото культуранууд амяарлан хуряагдаһан юм.

Колхозууд болон совхозууд 1958 оной хабар ороо̃һото культурануудые тариха хүсэд үрэһэтэй болоо. МТС-үүд, совхозууд 1957 оной дүрбэдэхи кварталда трактор заһабарилха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

РСФСР-тэхи бүхы ажахынуудай мал 1954 оной январиин 1-дэ байһанда орходоо 1958 оной январиин 1 хүрэтэр иигэжэ олошороо гэбэл: эбэртэ бодо мал 5,5 миллион толгойгоор, тэрэ тоодо һаамхай үнеэд 3,1 миллион толгойгоор, гахай 5,6 миллион толгойгоор, хонид 8,2 миллион толгойгоор олошорһон байна.

1957 оной январиин нэгэнтэй сасуулбал, томо эбэртэ бодо мал 2,3 миллион толгойгоор, тэрэ тоодо үнеэд 1,2 миллионоор, гахай 2,4 миллионоор, хонид 4 миллионоор олошороо.

Колхозууд болон совхозууд 1957 ондо бодо малай тоо толгойе 15 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй тоое 7 процентээр, гахайнуудые 29 процентээр, хонидые 7 процентээр олошоруулаа.

Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхын зорилгоор социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан Россин Федерациин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бага бэшэ амжалта туйлаа.

Колхозууд болон совхозууд 1956 онойхитой сасуулбал, 1957 ондо 2,4 миллион тонно гэхэ гү, али 21 процентээр ехэ һү абаа. Колхозууд, совхозуудай үнеэн бүриһөө дундаа зэргээр 2008 килограмм һүн абтаһан байна. 1956 онтой сасуулбал 269 килограммаар, 1953 онтой сасуулбал 809 килограммаар дээшэ һүн һаагдаа.

Колхозууд болон совхозууд 1956 онойхидо орходоо 8 процентээр ехэ мяха абаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозууд болон совхозууд 9,2 миллион гахай шахан таргалуулаа. Энэнь 1956 онойхидо орходоо 38 процентээр олон болоно.

Колхозууд болон совхозууд 1956 онойхитой сасуулбал үнгэрэгшэ жэлдэ тэжээл нилээд ехээр бэлэдхээ. Тиигэжэ ниитынгээ малһаа ашаг шэмэ саашадаа ехээр абаха арга боломжо бии болгоо. Шэмэтэ тэжээл илангаяа ехээр бэлдэгдэдэг болоһон байна. Колхозууд болон совхозууд кукуруза ехээр таридаг болоһоной ашаар 1956 онойхидо орходоо 9 миллион тонноор үлүү ехэ силос дараа. Тиигэжэ үнеэн бүридэ 6,9 тонно силос дарагдаһан болоно. Харин тиихэдэ 1956 ондо үнеэн бүридэ дунда зэргээр 5,7 тонно силос дарагдаһан юм.

1957 ондо хүдөө ажахын материально-техническэ базань бэхижэжэ үргэлжэлөө. РСФСР-эй хүдөө ажахыда 140 мянган трактор (15-най хүсэтэйдэ оруулхада), ороо̃һо т[...] хуряадаг 86 мянган комбайн, [...] хуряадаг 35 мянган комбайн, [...] куруза хуряадаг 11 мянган [...] байн, мүн хүдөө ажахын бусад машинанууд олоор үгтөө.

Транспорт, хэлхээ хол[...] РСФСР-эй газар дээрэхи түмэр[...] муудаар 1956 онойхидо орх[...] 1957 ондо 13 процентээр үлүү ашаан шэрэгдээ. Ашаа шэрэхэ [...] сэб 103 процентээр дүүргэгдэз.

Гол мүрэнүүдээр ашаа шэр[...] 1956 онойхитой сасуулбал. 1957 [...]до 8 процентээр ехэ болоо.

Барилга. РСФСР-эй газар [...] байдаг гүрэнэй, кооперативна [...]низацинууд 1957 ондо 137 [...]лиард түхэриг мүнгэ капита[...] барилгада гаргашала[...]. Э[...] 1956 онойхидо орходоо 10 про[...]тээр ехэ болоно. Гадна, колхо[...] капитальна барилганuudта мүн[...] ехэ зөөри гаргашалагдаһан бай[...]

Капитальна барилганuudта [...]гэ гаргашалха түсэб РСФСР [...] бүхы дээрээ 98 процентээр дүү[...]дээ. Барилгын түсэб үлүүлэн д[...]гэгдээ.

Барилгадахи ажалай бүтээсэ[...] гэрэгшэ жэлдэ 10 процентээр [...]шэлһэн байна. Барилгану[...] ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ [...]сэб дүүргэгдээ.

Барилгын организацинууд [...] ондо барилгын үные химдарууд[...]шадаа.

Хүдэлмэришэд болон албах[...]шадай тоо. 1957 ондо РСФС[...] арадай ажахыда дунда зэр[...] 34,2 миллион хүдэлмэришэд, а[...]хаагшад ажаллаа. Энэнь [...] онойхидо орходоо 1 миллион [...] мянган хүнөөр олон болоно.

РСФСР-эй Министрнүүдэй [...]ведтэ мэдэлтэй ажахыну[...] РСФСР-эй арадай ажахыда аж[...]ладаг бүхы хүдэлмэришэд бо[...] албахаагшадай 85 процентнь а[...]лана.

Гүрэнэй органуудай, ажахын [...]равлениинүүдэй аппарадуудта аж[...]ладаг хүнүүдэй тоо 1957 ондо [...] бага үсөөрөө.

1957 ондо училищинууд бо[...] ажалай резервэнүүдэй һургуули[...]дые 430 мянган хүн дүүргэжэ [...]раа.

Ажалшад баян шадалтай, к[...]турнаар ажаһуудаг боложо ба[...] КПСС-эй XX съездын хараал[...] хэмжээ-ябуулганuudай бэелүү[...] дэһэнэй ашаар бүхы Совет [...] зайхидтал адли РСФСР-эй[...] ажалшад баян шадалтай, культ[...]наар ажаһуудаг боложо байна.

Салин хүлһэ багаар абадаг [...] дэлмэришэд болон албахаагша[...] салингынь 1957 оной январиин [...] гэнһээ нэмээ, тэдээнһээ налог [...] тахаяа болёо.

Шахтануудта, хара металл[...]гиин, коксо-химическэ предприя[...]нуудта, мүн бусадшье һалбарии[...]дай предприятинуудта ажалла[...] хүдэлмэришэд 1957 ондо үдэр[...] 6—7 час ажалладаг боложо эхил[...] Тиихэдэ хүдэлмэришэд болон ал[...]хаагшадай салингынь тэрэ зан[...]раа үлөө.

Ганса бэе, бүлэ багатай хүн[...]һээ, хүдэлмэришэд болон албаха[...]шадһаа, тэрэшэлэн үхибүүдтэй, [...] ганса бэе эхэнэрнүүдһээ 1958 о[...] январиин нэгэнһээ налог абтах[...] болёо.

1956 онойхидо орходоо 1957 о[...] урьһаламжын бага болоһо[...] ашаар ажалшадай олзо доход[...] 8 миллиард түхэригөөр ехэ боло[...] байна.

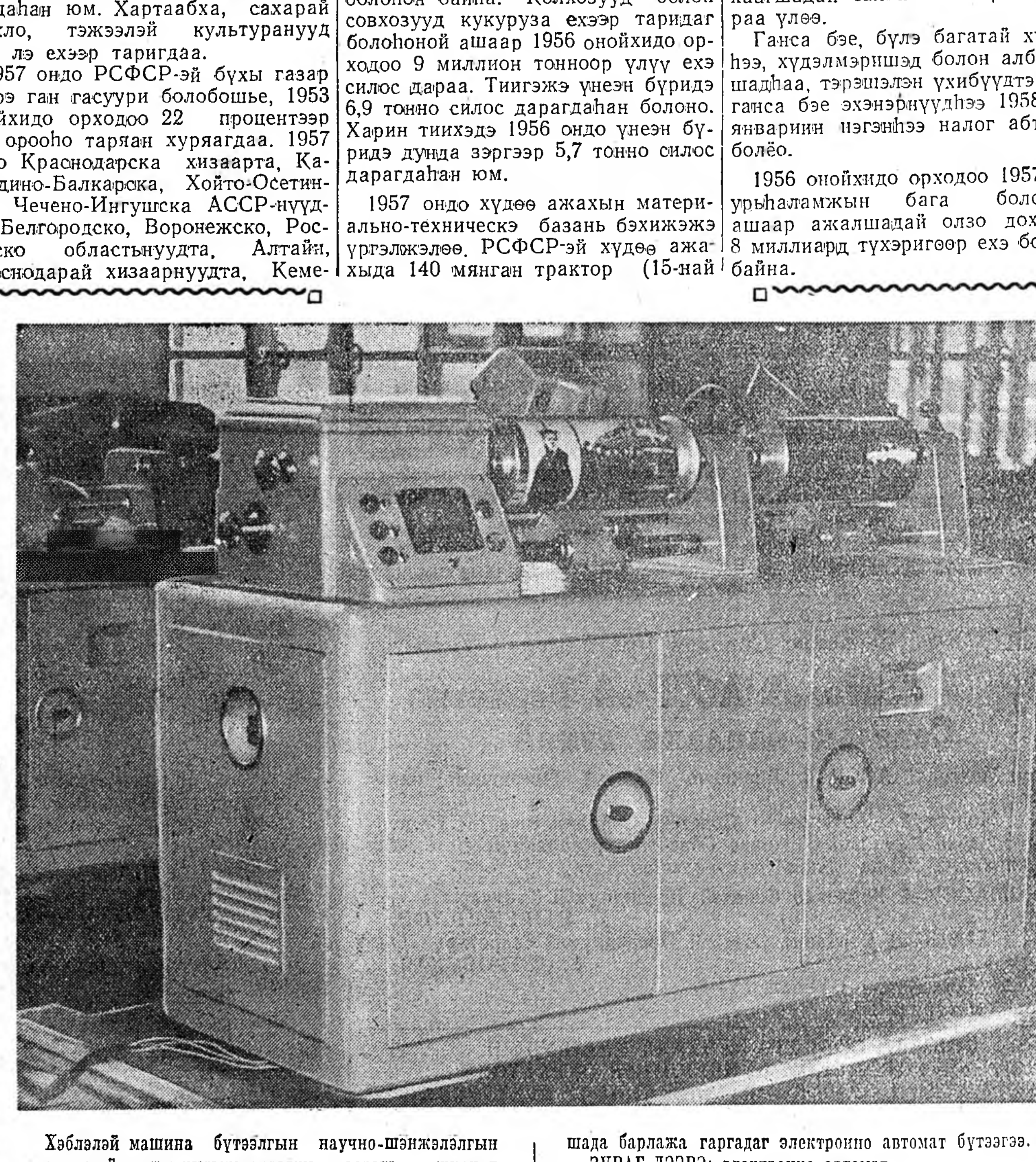

Хэблэлэй машина бүтээлгын научно-шэнжэлэлгын институдай хэдэн хүдэлмэрилэгшэд газетэ, журнал болон номуудта хэрэглэгдэдэг зураг 20 минутын туршада барлажа гаргадаг электронно автомат бүтээгээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электронно автомат.

ТАСС-эй фотохронико.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛНАБ

Үгэдөө хүрэнэгүй

XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь И. Крылов, партийна организациинь секретарь М. Галин) улаан одонойхидой жэшээгээр 1958 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абаха гэжэ шиидэһэн байна. Энэ уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо тус колхоздо бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, эндэ хонидынь һайн бэлшээритэй газарта байражанхай, эрхим шанартай үбһөөр, муу бэшэ байраар хангагданхай. Эндэхид үнгэрэгшэ намар таряанай эрхим ургаса хуряажа, хонидтоо овёс болон концентрат элбэгээр эдюулхэ аргатай болоо. Тэрэшэлэн энэ колхоз хонин ажалдаа һайн хүнүүдые эльгээжэ шадаха байна.

Тус колхозой абаһан уялгаяа хэр зэргээр дүүргэжэ байһыень январь һарын 20-доор шалгажа үзэбэбди. Тиихэдэмнай эндэ уялга абаһаараал хизаарлаад, тэрэнээ дүүргэхэ тушаа юумэ хэнгүй һуужа байһан ушар эли тодоор харагдаба.

1. ХУРЬГАЛҺАН ХОНИДОЙНЬ ТАМИР ҺУЛА

Колхозой эхэ хонидынь 3 отара боложо, Топико гэжэ газарта байрланхай. Мүнөө эндэ хонидынь жэгдэрэн түрэжэ, декабрь, январиин түрүүшын 20 хоногто 300 шахуу хурьган абтаба.

Хонидоо хэнзэлүүлхын тулада хэды толгой хонидые ороондо оруулбат гэжэ асуухадамнай, колхозой ОТФ-е даагша Д. Максимов «Хонидоймнай хүшэ шадалынь муу, илангаяа хурьгалһан хонидnай ехээр туража, мүнөө ороондо орожо үгэнэгүй» гэжэ харюусаба.

Энэнь зүб. Хурьгалхашье, хурьгалһаншье олонхи хонидынь хүсэ шадалаар муу. «Зарим хонидnай хурьгалһанай һүүлээр бэеэ даажа бододоггүй, һүгүй байжа, хурьгадаа садхаадаггүй. Тиимэһээ хурьгадай гарзада орохо ушар үзэгдэнэ» гэжэ хурьгашан Л. Самбаева хэлэнэ.

Хонидой иимэ эртээнһээ тураһанда эгээн түрүүн колхозой правлени зэмэтэй. Юундэб гэхэдэ, намар бэлшээриин муудаад байхада, хонидтоо тэжээл үгөөгүй байна. Хэзээни хойно, саһанай орожо, хүйтэн болоһоной һүүлдэ хонин бүхэндэ дунда зэргээр хахад килограмм үбһэ, 120 грамм овёс хубааһаниинь һайн эдеэлүүлгэ болоогүй бшуу. Энээн дээрэһээ хонидынь хүшэ шадалаа түргэн гээжэ захалаа. Харин 4—5 хоногой урда колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Крылов хонидой ехээр туража байхые харахадаа, хонидтоо рационой ёһоор тэжээлынь гаргажа үгөө. Гэбэшье, хонин бүхэндэ үдэртэ 1 килограмм голой үбһэн, 0,5 килограмм шанар муутай овёсһоо бэшэ тэжээл үгтэнэгүй. Муураһан хонид иимэ тэжээл эдихэдээ түргэн заһархагүй бшуу. Тиимэһээ мүнөө хонидоо ороондо оруулхань тон бэрхэшээлтэй болоно.

2. ҮРЭЖҮҮЛГЭ МУУГААР ЭМХИДХЭГДЭНХЭЙ

Мүнөө эндэ хонидоо хайшан гэжэ ороондо оруулха байһаниинь мэдэгдэнэгүй. Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ пункт үгы. Колхозой правлени иимэ пунктын гэр бариха гэһэн шиидхэбэри үнинэй гаргаһан аад, тэрэнээ дүүргэхэ хэмжээ абахаяа һанаашарханагүй.

Мүнөөшье болотор эндэ хусануудаа илгажа, һайн харууһа, эдеэлүүлгэ эмхидхээгүй байна. Эндэ бии байгаа 5 хусань баһал туранхай, эхэ хонидтойгоо хамта ябажа байна.

Хайшаншье гээд хонидоо ороондо оруулхаяа мэдэнэгүй... Колхозой ... правлениин зүгһөө «хонидоо түргэн ороондо оруулагты» гэжэ миил захирхаһаа бэшэ юумэ үгы. Саашадаа иигэжэ байбал, 1958 ондо 100 эхэ хониһоо 140 хурьга абаха гэһэн уялгаяа дүүргэхэнь бэрхэтэй болохонь ха.

Колхозой центртэ 340 толгой эмэ түлгын отара бии. Эдэ хонидынь үбэл ороондо оруулагдаха гэжэ хараалагдаһан байгаа. Эндэнь хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ пункт бии аад, тэрэнь мүнөө баһал хүдэлмэрилнэгүй. Юундэб гэхэдэ, хонидынь туранхай байһан дээрэһээ ороондо орожо үгэнэгүй. Хэрбээ тус колхоз эхэ хонидоо ороондо оруулаа һаа, абаһан уялгаяа дүүргэхэ талаар нилээд алхам хэхэ байгаа.

3. ХОНИ, ХУРЬГАДАЙ БАЙРА ДУТУУ

Хурьгадые гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлхэдэ һайн байра хэрэгтэй гээшэ. Теэд тус колхозой хони, хурьгадынь байраар гүйсэд хангагдаагүй байха юм. Топико гэжэ газарта 4 хотон бии аад, тэдэнэй нэгэниинь заһабарилагдаагүй, хони, хурьгадынь гурбан байрада оронхой. Тиин хонидой олоор хурьгалжа байхада, мүнөө байранууд дутана. Энээн тухайда эндэхи хонишод иигэжэ хэлэнэ: һүүлшын сагта хони, хурьгаднай хотондоо багтахаяа болижо байна. Тэдэмнай хашалдажа, зариманиинь хэбтэхэ аргагүй, хүл дээрээ хоножо байна. Иимэ байрада хурьгадые эхэтэйнь хонуулхада ехэ аюултай байна. Юундэб гэхэдэ, урда жэлнүүдтэ хурьгадай гэшхүүлжэ, даруулжа үхэхэ ушар нэгэтэ бэшэ үзэгдэдэг һэн.

Хэрбээ хонишод дүрбэдэхи хотоёо һайнаар заһабарилаа һаа, хони, хурьгадаа бүрин бүтэнөөр ондо оруулха байгаа. Теэд, мүнөө энэ хотоной хажууда хүлөөрөө хүн гэшхээгүй, барилгын нэгэшье шарга модо асараагүй байна. ОТФ-е даагша нүхэр Максимов колхозой правлениин туһаламжа үзүүлээгүй хадань, энэ хотоёо ямаршье аргаар заһабарилхаяа мэдэнэгүй.

***

Хонидые хурьгалуулха, тэдэниие ороондо оруулха хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнууд хадаа Баргажанай аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна эхин организациин ниитынгээ ажахые саашадань эрид хүгжөөхэ талаар абаһан социалис уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандажа, жэлэй эхинһээ хойшо өөдтэй юумэ хээгүй байһыень гэршэлнэ. Иимэ байдалые саашадаа тэсэлтэй аал?

О. Раднаев, Д. Гыргенов.

Худөөгэй эдир түрүүшүүл хөөрэнэ

Республикын залуу малшадай зүблөөнһөө

★ ★

Хани барисаагаа бэхижүүлэе

(*М. П. Кочнев, ВЛКСМ-эй Яхадай обкомой секретарь*)

...дэтэ нүхэд! Танай республи... мүрысэдэг Ленинэй орденто ...ай автономно республикын ...молшууд, залуушуулай зүг... халуун баярые хүргэнэб!

...най мал, хонин ажа... культурна эмхи зур...удай, мүн комсо...ско организацинуу...үй дүршэлтэй танил...р манай республи... залуушуул ерэһэн ...бди. Бидэнэр мүнөө ... 7 аймагай 10-аад ...здо ябажа, залуу...ай хэһэн ажалтайнь ...саабди. Малшадай ...тэй сагаа культур... үнгэргэхэ гуламта— база бариһантнай ...айшаалтай гээшэ.

...най республикада промышлен...ин хүгжэхэтэй хамта, худөө ...ымнай хүгжэнэ. Мүнөө үедэ 6 ...з эмхидхэгдээ. Һүүлэй 2 жэ...уршада республикын колхоз, ...зуудай мал ажал дээрэ ажал...р 1180-яад залуушуул комсо... путёвкоор гаранхай. Энээн...адна, танай республикын һургуулинуудай жэшээгээр арбадахиие дүүргэһэн һурагшад класс классаараа хүдөө ажахыгаа хүгжөөлсэхөөр ошоо һэн. Мүнөө республикымнай колхоз, совхозуудай мал ажал дээрэ 248 комсомолшууд-залуушуулай бригада эмхидхэгдээд, ажаллажа байна. Залуу һаалишадай дундаһаа нүхэд Максимов, Долбоева, Уварова гэгшэдэй нэрые нэрлэхэдэ болохо. Эдэнэр үнгэрэгшэ ажахын жэлдэ үнеэн бүриһөө 1500 гаран литр һү һаагаа.

Бидэнэр республиканууд хоорондын үнгэрэгшэ жэлэй мүрысөөнэй дүн гаргаха зуураа, 1958 ондо, мүн саашанхи жэлнүүдтэшье мүрысэхэ байһанаа мэдүүлнэбди. Мүрысөөн имагтал маанадай һайнаар ажаллахые уряална бэшэ, тэрэнэй хажуугаар манай ахадүү республикануудай залуушуулай хоорондо хани барисаа бэхижүүлхэ байна.

Бурят-Монголой, мүн яхад залуушуулай ахадүүгэй хани барисаан хэтэ мүнхэдөө бэхижэг лэ!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр Заиграев Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой һүнэй фермын түлөөлэгшэдэ Улаан вымпел барюулжа байна. А. Мантаевай фото.

Залуушуулда туһалха шухала

(*В. Кистенёв, Түнхэнэй аймагай „Заря" колхозой комсомольско организациин секретарь*)

... мяха, тоһоной хүн бүхэндэ ...өөр Америкын Холбоото Шта...ые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ ... парти, правительствынгаа ...да харюу болгон манай кол... комсомолшууд, залуушууд ...адаа тооной фермэ, отаранууд...жаллахаар гараһан юм. Колхо...най малай фермэнүүд бултадаа ...омолшууд-залуушуулай болон... Мүнөө эдэнэрэй хэһэн худэлмэ... хаража үзэхэдэ амжалтануу... яһала һайн. Колхозоймнай за...һаалишад Козлова, Усольцева, ...ва, Ащенкова, Разгильдеева, ...стинова болон бусад үнгэрэг... жэлдэ һаамхай үнеэн бүриһөө ...а зэргээр 1500—1900 литр һү ...а, аймаг дотороо суурхаа. Эдэ...й хэһэн ажалынь колхозой ...лени, партийна организациин ...өө дэмжэгдэдэг, урмашуулагда... Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдээр ...ай колхоздо КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг үгтөө һэн. Тэрэшэлэн үбэлэй һаранuудта һү һаалгаяа доошолуулхагүйн зорилгоор ехэхэн хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ. Байгша оной дүүрэтэр үнеэн бүриһөө 2300 литр һү һааха гэжэ шиидээд, һаалишан бүхэн абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Хориин аймагай «Улаан Одон» колхозойхидой үүсхэлые дэмжэн, энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 140 хурьга абаха тэмсэл эхилэнхэй. Мүнөө дээрээ колхозой 230 гаран хонин искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ. Эдэ үдэрнүүдтэ хонидые үрэжүүлгэ бүри һайнаар ябажа байна. Тиихэдэ һү һаалгаар манай колхоз хүршэ— Эрхүүгэй областиин малшадтай мүрысөө баталаа. Энэ мүрысөөндэ һайн амжалта туйлажа, илахал байхабди.

Мүрысөөгөө улам шангадхая

(*М. И. Матафонов, ВЛКСМ-эй Читын обкомой секретарь*)

...дөө ажахыгаа хүгжөөхэ, илан... малай ашаг шэмые дээшэлүүл...рэгтэ һайн амжалта туйлажа, ...й область үнгэрэгшэ жэлдэ ...ительствын дээдэ шагнал—Ле...й ордендо хүртөө.

...э амжалта туйлаха хэрэгтэм... манай комсомол, залуушуул ...ехэ аша туһа хүргэнэ. Һүүлэй ... жэлэй туршада манай область... мянган гаран комсомол-залуу...л хүдөө ажахыда хүдэлмэрил...р гараа. Тэдэнэй 2 мянга гара...нь хонин ажалда хүдэлмэрилнэ. ...сомол, залуушуул шэнэ арга ...шэл зоримгойгоор хэрэглэнэ, ...р залуугай эршэ зориг, хаба ша... мэдүүлэн ажаллана.

Областиимнай эрхим түрүү ...шадай дунда хонин бүриһөө 4 килограмм нарин нооһо хайшал... үнеэн бүриһөө 2500—3000 литр һаадаг, правительствын орден, ...льнуудта хүртэһэн комсомол ...у һаалишад, хонишод олон.

...равительствын дээдэ шагнал ...й областиин бүхы ажалшадые, тэрэ тоодо комсомол-залуушуулые, ажал хүдэлмэридөө бүри ехэ амжалта туйлахаар зоригжуулба. Областиимнай ажалшад, малшад 1965 ондо хонидойнгоо тоо толгой 5 миллиондо хүргэхэ, жэлдээ 18 мянган тонно нооһо тушаажа, 148 мянган тонно мяха абадаг болохо зорилго табинхай. Энээниие бэелүүлхэ хэрэгтэмнай манай гайхамшагта комсомол-залуушуул тон ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэһээ комсомолшууд, залуу хүбүүд, басагад жэл бүри улам олоороо хүдөө ажахыда хүдэлмэрилхөөр гараха байна. Мүнөө жэлдэ областиимнай 1500 комсомол-залуушуул, 10 класс дүүргэгшэд мал ажалда ошожо хүдэлхые хүсэбэ.

Мүнөө бидэ танай Республикатай мүрысөөгөө улам эршэтэйгээр үргэлжэлүүлжэ, хүдөө ажахыгаа бүри хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, мал ажалай продуктнуудые абалгаар Америкые хүсэхэ гэһэн бүгэдэарадай зорилго бүри түргэнөөр бэелүүлхэ хэрэгтэ ёһотойгоор туһалха байнабди.

Һургуулида һуража байгаад, колхоздо ажалланабди

(*Лиза Цыбенова, Ториин аймагай Улекчинэй дунда һургуулиин һурагша*)

«Красный Октябрь» колхозой һаалиин нэгэ гүүртые манай һургуули 1956 ондо шефтээ абаһан юм. 12 һурагшадай дунда би һаалишанаар томилогдоо һэм. Гүүртэ дээрээ байрланабди. Байрадамнай улаан булан, библиотекэ бии, радиоприемник элдэб һонинуудые дуулгажа байдаг. Арбые дүүргээд, колхоздоо хүдэлжэ байһан Цырен-Дулма Цыренова, Ольга Цыденова гэгшэд бидэнтэй суг ажаллана.

Үглөөниинь 6 часта бодожо үнеэдээ һаагаад, эдеэлүүлээд, һургуулидаа ошонобди. Урогуудайнгаа һүүлээр бэшэ һурагшаднай ерэжэ, үнеэдтэ бүлеэдхэгдэһэн уһа уулгадаг, үбһэ тэжээлыень үгэдэг юм. Үдэшэниинь 5 часһаа 8 час болотор үнеэдээ һаагаад, амараад, һүүлээрнь номоо үзэнэбди.

Ажаллажа байгаад һурахада хүндэ гэжэ нэгэ зариман һанаха байха. Харин бидэнэр саг соонь номоо үзөөд, ажаллаадшье байнабди. Багшанарнай гүүртэ дээрэ ходо ерэжэ, хэрэгтэй заабари, һургаал үгэдэг юм. Мүн баһа Цырен-Дулма Оля хоёршье һуралсалдамнай нилээд туһалжа байдаг.

Энэ жэл 2000 литр һү һааха гэжэ уялга абанхайб. Мүнөө үнеэн бүриһөө үдэртөө 6—7 литр һүн һаагдана.

Минии нүхэд колхоздоо туһалжа байһан һурагшанарта, аттестадтай аад, артелиин ажал дээрэ суурхажа байһан комсомолшуудта халуун баяр хүргэхыем намда захяа һэн.

Хонишон нэрээрээ омогорхоноб

(*М. Будаев, Закаменай аймагай „Дружба" колхозой хонишон*)

Түрэл Бурят-Монгол оронойнгоо үзэсхэлэнтэ гоё һайхан нютагуудай тала дайдые, хада гүбөөнүүдые бүрхөөн бэлшэдэг атар тарган адуу мал, хони ямаа үдхэн олошоруулдаг һайн һайхан заншалтай малшан-хонишон болоожо, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ хэжэ ябаһан ажалые үргэлжэлүүлхые багахан байхаһаа хойшо хүсэгшэ һэм.

Тиин 1956 ондо минии нангин зорилго одоол хүсэлдэжэ, нютагайнгаа «Дружба» колхозой хонишон болооб. Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, дүй дүршэлгүй байхадам бэрхэшээлнүүд яһала ушардаг һэн. Теэд аха нүхэдэйнгөө туһаламжаар, дүршэл ехэтэй хонишодтой хамта ажаллажа, бэрхэшээлнүүдые дабан, зарим тэды амжалта туйлагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ отарынгаа 300 толгой хонидһоо 357 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 2 килограмм нооһо хайшалаабди. Ахалагша хонишон нүхэр Раднаев колхозойнгоо эгээл дүршэл ехэтэй, түрүү хонишодой нэгэниинь юм.

Мүнөө жэлдэ манай отарын хонишод хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ, 100 хонин бүриһөө 143 хурьга түлжүүлхээр, хонин бүриһөө 2,5 килограмм нооһо хайшалхаар шиидэнхэй. Мүнөө отарадамнай 200 гаран хурьгад абтаад, түлжүүлэгдэжэ байна. Хурьгалһан хонидоо үдэртөө 2—3 дахин хужартай бүлеэн уһаар уһалаад, үбһэ тэжээл, концентрат һайса эдюулнэбди. Тиигэжэ хонидоо һайн ототой байлгажа, 4—5 хоногой туршада үрэжүүлнэбди.

Мүнөө парти, правительствынгаа Хандалгаар зоригжоод байхадаа хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ, мал ажалай продуктнуудай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ бүри эршэмтэйгээр оролсохо гэжэ шиидээб.

Арбадахиие дүүргээд малшан болохоб

(*П. Каленых, Иволгын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша*)

Манай һургуулиин һурагшад түрэл колхозойнгоо малшадай хүдэлмэридэ зунай, үбэлэй амаралтын үедэ горьтойхон туһаламжа жэл бүхэндэ үзүүлжэ байдаг.

Бидэнэр һуралсалай энэ жэлдэ арбадахи классаа дүүргээд, түрэл колхозуудтаа ошожо хүдэлмэрилхэ гэжэ шиидээбди. Хүдэлмэрилжэ, ажалай дүй дүршэлтэй болоод, саашадаа һурахадамнайшье туһатай ха юм. Жэшээлхэдэ, Мария Соболева, би өөрөө Ленинэй нэрэмжэтэ түрэл колхозойнгоо хонинной гү, али үхэрэй фермэ дээрэ ажаллахаар гарахамнай. Тиихэдэ нүгөө нүхэднай булта өөһэдынгөө колхозуудта ошохо юм.

Үбэлдөө зунайхиһаа ехэ һү һаанаб

(*Лида Печугина, Тарбагатайн аймагай „Искра" колхозой һаалишан*)

Үнгэрһэн жэлдэ 13 үнеэн бүриһөө нэжээд тугал абажа, 2014 литр һү һаагааб.

Түрүү һаалишадай дүй дүршэлые ажал дээрээ хэрэглэһэнэй, үнеэдээ һайнаар харууһалһанай ашаар лэ үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һааха гэһэн уялгаяа үлүүлэн дүүргээб.

Даалгагдаһан үнеэдһээ үбэлдөө зунайхиһаа ехэ һү һаанаб. Жэшээлхэдэ, «Зарянка» гэжэ үнеэн үбэлдөө сүүдхэ соо 12—14 литр һү үгэдэг һаа, зундаа оройдоол 8—10 литр һү үгэнэ. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, үбэлэй үедэ һаамхай үнеэдтэ шэмэтэй һайхан силос, үбһэ, һолоомо, бурдууг элбэгээр үгтэнэ. Бүлеэдхэгдэһэн, хужартай уһан уулгагдана, дулаан байрада, сэбэрээр байлгагдана. Ямаршье үнеэн һайн харууһанда байхадаа һү ехээр үгэхэл. Тиихэдэ зунай үедэ һаамхай үнеэд һоно боргооһондо дайлуулжа, газаа худөөгөөр тиирээд лэ һайнаар эдеэлдэгшьегүй гээшэ. Хүсэд эдеэлээгүй малһаа өөдтэй һүн гарахагүйл ха юм даа.

Мүнөө харууһалдаг үнеэдни сүүдхэ соо 7—8 литр, заримань 12—14 литр һү үгэнэ.

Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө нёдонойхидо орходоо 500 литр һү ехээр һааха гэжэ уялга абанхайб.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: манай республикатай мүрысэдэг Ленинэй орденто Читын об... ...тьһоо ерэһэн залуу малшад Ольга Размахнина, Валентина Бейко гэгшэд зуб... ...нэдэ хабаадагшадай дунда байна. М. Намжиловай фото.

★ ★

Гахай бүриһөө 26 поршоонхо абахабди

(*В. А. Бабинцева, Кабанскын аймагай „Забайкалец" колхозой гахайшан*)

Гахайнуудые шадажа харууһалаад, эдеэлүүлээд байбал тобир тарганшье байха, гүрэндэшье ехэ мяхан тушаагдаха. Шахамалнуудаа «эдеэлүүлжэл, эдеэлүүлжэл байха һэмди» гээд лэ, һая хүдэлмэрилжэ эхилһэн намдаа абамни заабарилжал байдаг юм. Энэшье тон зүб.

Мүнөө би аба эжытэеэ сугтаа 100 гаран гахай харууһалдагби. Тэдэнэймнай 16-ниинь эхэ, 84-ниинь нэгэ удаа түрүүлээд шахагдаха залуу эмэ гахайнууд юм. Шахалганда байһан гахайнуудаа һайнаар эдеэлүүлхын, харууһалхын тула бага бэшэ оролдолго гаргадаг гээшэбди. Тэдэ үдэртөө гурба дахин эдеэлүүлэгдэхэдээ дунда зэргээр 500 грамм турнепс, 200 грамм гурил, 400 грамм силос, заримдаа 600 грамм хартаабха эдинэ. Тиихэдэ шэгнүүрыень харалсажа байгаад, тэжээлыень хубаарилан үгэлсэдэг гээшэбди.

Хэрбээ үнгэрһэн жэлдэ гүрэндөө оройдоол 29 центнер гахайн мяха тушааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 70 шахуу центнер тушааха гэжэ шиидэнхэйбди. Тиимэһээ шахамалнууд тус бүридөө 70-һаа доошо бэшэ шэгнүүритэйгээр үүсэлэгдэхэ юм.

Гадна, манай колхозой гэшүүд гахайнуудаа бүри олошоруулжа, жэлһээ жэлдэ улам ехэ мяха гүрэндөө тушааха гэһэн зорилго урдаа табинхай. Энэ зорилгоёо хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула 16 эхэ гахай ороондо оруулжа, энэ жэлдэ хоёр дахин түрүүлхэ гэжэ хараалаабди.

1957 ондо гахай бүриһөө 24 поршоонхо абажа, гарзагүй түлжүүлһэн һаа, байгша ондо 26 поршоонхо абажа түлжүүлхэ гэһэн уялгатайбди. «Хэлэхэдэ бэлэн, хэхэдэ бэрхэ» гэжэ ажалша зон хэлсэдэг. Хэлэһэн үгэдөө хүрөөгүй һаа, намдашье, түрэлхидтэмнишье эшхэбтэр гэжэ ойлгоноб. Тиимэһээ бүхы хүсөө элсүүлнэб.

Дүү нүхэднай ажалыемнай халан абаг лэ

(*Мария Лундупова, Сэлэнгын совхозой һаалишан*)

Үбгэ эсэгэнэрэйнгээ хүгшэржэ, пенсидэ гарахадань, бидэ залуушууд коммунизм тээшэ зорихо замай һуури табиһан тэдэнэй хэрэгые үргэлжэлүүлхэ гээшэбди, үргэлжэлүүлжэшье байнабди.

Үнгэрһэн жэлдэ Загастайн дунда һургуули дүүргэжэ, комсомолой путёвкоор Сэлэнгын хониной совхоздо нүхэдтэеэ хамта һаалишанаар хүдэлмэрилхээ ошоо һэм.

Түрүүшын үдэрнүүдтэ нилээд хүндэ хүшэр сагууд дайралдадаг һэн. Заримдаа «һуражашье ябаа һаа» гэжэ һанагдадаг бэлэй. Теэд байра байдалшье һайжаржа, хэһэн хүдэлмэриингөөшье урагшатайгаар бүтэжэ эхилхэдэнь, урма зоригтой ажаллажа ороо һэм.

Нёдондо жэл даажа абаһан 17 үнеэнэй толгой бүриһөө 1473 литр һү һаагааб. Энэ хэрэгтэ намда дүй дүршэлөө дамжуулһан, дурлаһан ажалдам туһалһан һаалишад Ринчин-Доржо Шарапова, Чимит Бадмадашиева, Зина Жалсанова гэгшэдэй аша тон ехэ.

Һаалишаднай энэ жэлдэ айхабтар ехэ уялгануудые абаа. Совхознай үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һааха юм. Тиихэдэ би даажа абаһан үнеэдэйнгээ толгой бүриһөө 2500 литр һү һаахаб гэжэ үгэеэ үгөөб.

Намтай хамта һаалишад болоһон Семен Бадмаев, Юрий Ленхобоев, Нина Аверина, Нина Бандо гэгшэд баһал ехэнүүд уялгануудые абаа.

Абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэрхёод, хойто жэл һуралсалаа үргэлжэлүүлхэбди. Тиихэдэмнай арбые дүүргээд, аттестадтай болоһон дүү нүхэднай ажалыемнай халан абаха гэжэ найданабди.

Урилдаел даа, читынхид

(*Зина Маятаева, Борьёогой совхозой хонишон*)

Би 7-дохи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр гурбадахи жэлээ совхозой хонишоноор хүдэлжэ байнаб.

1957 ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 130 хурьга абажа, тобир тарганаар түлжүүлээ һэм. Хонин бүриһөө дүрбэ шахуу килограмм нооһон хайшалагдаа.

Үнгэрһэн жэлэйнгээ амжалтануудаар урмашан, байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 186 хурьга абажа, гарза хоролтогүй тобир тарганаар түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 4,5 килограмм нооһо хайшалха уялга абанхайб. Энэ уялгаяа дүүргэхын тула хонидоо зелёнкын һуури дээгүүр ябуулжа, саг сагтань бүлеэдхэгдэһэн уһаар уһалнаб. Мүн үбһэ, һолоомо, силос элбэгээр эдюулэгдэнэ. Дал хорёониинь һайнаар заһабарилагдажа дулаалагданхай. Январь һарын гараһанһаа хойшо 200 шахуу хурьга абтаад, кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэнэ. Хурьгалһан хонид 5—6 хоноод лэ дахяад искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнэ.

Абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэб гэжэ республикынгаа залуу хонишодые найдуулаад, Ленинэй орденоор шагнагдаһан Читын областиин залуу хонишодтой мүрысэхые уряалнаб. Өөрөө манай слёдто айлшаар ерэһэн Читын суута хонишодой нэгэнтэйнь мүрысэхые хүсэнэб.

**

Зал соо нэрьемэ альга ташалган боложо, «Мүрысэе! Урилдае орденто Читэтэй. Тон зүб Зина, тон зүб!» гэлдэн Маятаевагай уряае дэмжэбэ.

Тииһээршье байтар хараха янзада шамбай шииираг, ажалша бэрхэ хэбэртэй хүбүүн бодожо ерээд, «Нүхэр Маятаеватай мүрысөө һаа, нооһо абалгаар лэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Юундэб гэхэдэ, би түлгэн хонидые харууһалдагби. Мүнөө хонин бүриһөө 4,5 килограмм нооһо хайшалха уялга абанхайб. Мүрысэхэдөө хоорондоо дүй дүршэлөө бэшэлсэжэ байгаад, урилдае» гэжэ залуу айлшан дурадхаба. Энэ нүхэрнай Читын хонишон Николай Забелин байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Борьёогой совхозой хонишон Зинаида Маятаева Читын областиин Харанхой районой Калининэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Николай Забелин хоёр дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэжэ байна. А. Мантаевай фото.

Манай республикын hонин

ГЭС-эй БАРИЛГАШАД

Шулуун үндэр хадаhаа бууhан дошхон түргэн урасхалтай Курумкан гол дээрэ баригдажа байhан гидроэлектростанци ашаглалгада оруулагдаха ойртонхой. Энэ ГЭС Курумканай аймагай бүхы колхозуудые, предприяти болон эмхи зургаануудые электрын галаар хангаха юм.

ГЭС-эй барилгашад байгша оной июниин 1 болотор станцияа ашаглалгада оруулха гэhэн уялгаяа заатагүй дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байна. Нүхэд Беликов, Дмитриев гэгшэдэй бригаданууд СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, үдэр бүрнингөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ. Худэлмэришэд нүхэд Скосырский, Малыгин, Молчанов гэгшэд мүн лэ hайн жэшээ харуулна.

Г. Бадмаев.

Һурагшад кино харуулна

Цакирай дунда hургуули «Украина» гэжэ киноаппарадтай юм. Физикын багша Дымбрыл Доржиевич Доржиев урид хараалагдаhан түсэбэй ёhоор hурагшадтаа кинокартина харуулна. 5—6-дахи классуудай hурагшад «Огородой ургамалда хоро хүргэдэг хорхой шумуултай яажа тэмсэхэб», «Нэгэ, мүн олон клеткэтэй ургамалнууд», «Үрэhэнэй урган хүгжэлгэ» гэhэн картинануудые харуулжа, ботаника hайнаар шудалха хэрэгтэнь hурагшадтаа ехэ туhа хүргэбэ.

Тэрэшэлэн 7-дохи классай hурагшад түүхэдэ, географида зорюулагдаhан тусхай картинануудые хараа.

Д. Будаев.

Спортын зал нээгдэбэ

Городок городой 7-дохи hургуулиин хашаа соо уужам залтай спортын байшан hаяхан нээгдэбэ. Энэ залай ашаглалгада оруулагдаhан үдэр физкультурнигуудай парад боложо, городой физкультура болон спортын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Елшин залай үбэлэй үеын хүдэлмэриин түсэб соносхоhон байна.

Мүнөө городой залуушуул хүдэлмэриингөө hүүлээр эндэ сугларжа, гимнастикын, баскетболой, хүнгэн атлетикын, волейболой секцинүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Д. Цыбиков.

Торинн аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой гэр байрануудта телефон оруулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сыпелмаа Айсуева коммутаторта ажаллажа байна.

С. Будаевай фото.

Тобшо hонин

☆ Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй 60 гаран студент үбэлэй түл абалгын үедэ хонишодто туhаламжа үзүүлхээр Сэлэнгын, Кяхтын аймагуудай колхозуудта гараба. Тэдэнэр колхозуудта hара шахуу хүдэлхэ юм.

Б. Дымбрылов.

☆ Баргажанай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой загаhашад мүльhэн дороhоо загаhа бариха хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулна. Январиин үнгэрhэн 15 үдэрэй туршада колхоз 230 центнер загаhа гүрэндөө тушаажа, hарынгаа даалгабари уридшалан дүүргэбэ.

Б. Гыргенов.

☆ Курумканай аймагай тала дайдаhаа эртэ урдын сагай томо амитадай үлэгдэлнүүд байд гээд олдодог юм. Һаяхан Ботоло нютагhаа мамонтын томо гэгшын hоёогой үлэгдэл олдоо. Тэрэ hоёо үмхирөөшье hаа, 40 шахуу сантиметр утатай, хүндэлэниинь 7 сантиметр болоно.

Ц. Будаев.

Һолонго

Ангуушанай тэмдэглэл

Һарьдаг үндэр Бадаата хадын шэлээр агнажа ябатараа тон томо хадын hолонгын мүр дээрэ ороод, мүшхэжэ эхилбэб.

Тэрэ hолонго урда hүнинь хүдүү шубууе барижа эдеэд, тэрэнэйнгээ hэедэ дахинаа ерэhэн байба.

Уданшьегүй тэрэ арьяатание хүсэбэб. Багахан шулуунай дэргэдэ байhан шара хүрин үнгэтэй томо гэгшын hолонго минии урдаhаа сэнхир ногоон, ууртай нюдөөр сэб сэхэ гэтэн hууба. Хажуудань шулуун дээрэ хүдүүгэйнь hэе хэбтээ. Дүтэлхэдэмнишье тэрэ hолонго айгаагүй.

Иимэ зүрхэтэй бишыхан арьяатание hонирхон хаража байтарни гэнтэ шулуунай хүмэг руу шурган орошоо hэн.

Һолонго гээшэ тон хэрзэгы дошхон; шамдагай түргэн арьяатан юм. Энэ арьяатан саhан соо гү, али модоной, шулуунай хүндыдэ хоножо байhан шубуудые, заримдаа бэеhээ томо шандагыешье барижа эдидэг байна.

Г. Цыренов.

□ □ □

Шүүбэритэ лотерей үнгэргэхэ тухай

Оло мянган ажалшадай лотерей үнгэргэхэ дуратай байhан дээрэhээнь РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет энэ оной февралиин 1-hээ эхилэн, шүүбэритэ лотерей үнгэргэхэ гэhэн шиидхэбэри абаба.

Лотерейн биледүүдые абагты гэжэ хүн зон баадхагдахагүй, харин дуратайл зон тэдэниие абаха байна. Предприятинуудта, эмхи зургаануудта болон колхозуудта нөөсэлэлгын кассануудта, хэлхеэ холбооной предприятинуудта, магазинуудта, кино-театрнуудта, газетын киоскнуудта лотерейн биледүүд худалдагдаха.

Нэгэ миллиард түхэригэй лотерейн биледүүд гаргагдаха. Лотерейн билет бүхэн 5 түхэриг сэнтэй байха. Лотерейн шүүбэриин мүнгэнэй дүн хамта 400 миллион түхэриг болохо юм. 1958 оной майда лотерейн шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэгдэхэ. Тэрэнэй үнгэргэгдэхэ үдэрые РСФСР-эй Финансын министерство тодорхойлхо байна.

Тиражда 14 миллион шүүбэри наадагдаха, тэрэ тоодо зуу мянган эд хэрэгсэлэй шүүбэри, 13.900 мянган мүнгэнэй шүүбэри наадагдаха юм. «Волга», «Москвич» гэжэ автомашинанууд, мүн мотоцикл, велосипед, радиоло, магнитофон, пианина, аккордеон, фотоаппарат, час, оёдолой машина гэхэ мэтэ шүүжэ болохо юумэнүүд эд хэрэгсэлнүүдэй дунда бии.

Лотерейн биледээр шүүhэн хүнүүд 1959 оной январиин 1 хүрэтэр биледүүдээ харуулжа, шүүhэн юумэеэ абаха эрхэтэй. Тэрээнhээ хойшо лотерейн биледүүд абтахаяа, шүүhэн юумэниинь үгтэхэеэ болихо байна.

(ТАСС).

Наука, техникын талаар Советскэ Союз Венгри хоёрой харилсан ажаллаха хэрэгые эрхилдэг комиссиин юhэдэхи сесси болобо

Наука, техникын талаар Советскэ Союз Венгриин Арадай Республика хоёрой харилсан ажаллаха хэрэгые эрхилдэг Советско-Венгерскэ Комиссиин ээлжээтэ юhэдэхи сесси байгша оной январиин 27-до Москвада хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

СССР Венгри хоёрой хоорондо 1957 оной хоёрдохи хахадта дүй дүршэл халан абалсаhан тухай асуудал сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Үнгэрhэн үедэ хоёр орон наука, техникын талаар улам нягта харилсаатайгаар ажалладаг болоо гэжэ комисси нэгэн дуугаар тэмдэглэбэ. Советскэ болон Венгриин мэргэжэлтэд нюураараа уулзана, научно-техническэ документаци болон информаци андалдагда[...] бүгэдэ хоёр ороной арадай[...]да улам hайн машина, техн[...] тэрүүлхэ хэрэгые түргэдхэж[...]

1958 ондо наука, техникын[...] Советскэ Союз Венгри хоёр[...]рилсан ажаллаха тушаа [...] түсэб тус комисси хараала[...]

Үгэеэ хүсэд ойлголсолгын[...] барисаанай оршон байдалда[...]сиин сесси хүдэлмэрилөө.

Комиссида ородог Венгри[...] гэжэлтэдэй түрүүлэгшэ нүхэ[...] Вайи Венгриин талаhаа, ко[...] ородог совет мэргэжэлтэдэй[...] лэгшэ нүхэр А. А. Захаров[...]скэ талаhаа Советско-Венгер[...]миссиин юhэдэхи сессиин пр[...]до гараа табиhан байна.

СССР болон Египедэй Республикын хоорондо эконом[...] мүн техникын талаар харилсан ажаллаха тухай хэлсээндэ гар табигдаа

Египет Советскэ Союз хоёрой хани барисаае саашадаа бэхижүүлхэ зорилгоор хоёр ороной хоорондо экономикын, техникын талаар харилсан ажаллаха тухай хэлсээн байгша оной январиин 6-hаа 29 хүрэтэр Москвада боложо дүүрэбэ. Египедэй Промышленностиин министр д-р Азиз Сидки түрүүтэй Египедэй правительственна экономическа делегаци болон Гадаадын гүрэнүүдтэй экономическа холбоо тогтоохо хэрэгые эрхилдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ М. Г. Первухин түрүүтэй советскэ делегаци хоёрой хоорондо энэ асуудалаар хэлсээн хэгдээ.

Египедэй национальна экономикые хүгжөөхэ, ашагта малтамалнуудыень бэдэржэ олохо, мүн промышленностиинь олон hалбаринуудые хүгжөөхэ талаар хоёр орон саашадаа харилсан ажаллаха гэжэ хэлсээн соо хараалагдаба.

Энэ хэлсээнэй ёhоор, советскэ организацинууд машина, түхеэрэлгэ, мүн зарим материалнуудые Египедтэ үгэхэ, промышленна предприятинуудай проект табихадань, э[...] приятинуудые барихадань, м[...] түхеэрэлгэ хабсархадань, пр[...]тинуудаа ашаглалгада оруул[...] Египедтэ туhаламжа үзүүлх[...] хараалагдана. Мүн Египедэ[...] мышленностьда хүдэлхэ мэ[...]тэдые бэлэдхэлгэдэ манайхи[...]ламжа үзүүлхэ юм.

Советскэ Союзhаа абаа[...] түхеэрэлгэ, машина, матер[...]дай сэнгыень түлэхынь, мүн[...]дэ туhаламжа үзүүлhэн совет[...]ганизацинуудта ажалайнь [...] үгэхынь тулада СССР-эй пра[...]ство Египедэй Республикада [...] болзоройурьhаламжа үгэх[...] Гадна, Египедэй правительст[...] түлөөhэеэ орон доторoo бүтэ[...] юумээр, тэрэ тоодо хүбэнгөөр[...] ажахын бусад эд бараануудаа[...]лэ түлэхэ.

М. Г. Первухин д-р Азиз хоёр хэлсээ хэhэн тухай прот[...] гараа табяа.

Хэлсээнэй протоколдо гар[...]даха үедэ нүхэд Н. С. Хрущев[...] Булганин, А. И. Микоян бо[...]сад хүнүүд байлсаа.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Англиин сэрэгэйхид Оманда добтолhоор

КАИР, январиин 29. (ТАСС). Оманай олон нютагта Англиин сэрэгэй болон нютагай хүн зоной хоорондо хатуу шанга тулалдаанууд болоно гэжэ Каирта байдаг Оманай түлөөлэгшэ мэдээсэнэ. Ас-Сахама гэжэ нютагта Оманай хүн зон Англиин сэрэгшэдые, мүн техникыень ехэ хохидолдо оруулаа.

Маскат княжестводахи хүн зоной дундаhаа Англиин хүлhэлhэн солдадууд дураа гутадаг, гэртээ бусахамнай гэдэг болонхой. Тэдэнэр Оманай хүн зоной тала руу байд гээд лэ ороно.

Хэмэл одо абажа гараха „Авангард" ракетэ США-гэй баhа та[...] шадаагүй тухайнь Франс Пресс агентство иигэжэ бэшэнэ

ПАРИЖ, январиин 29. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондент Вашингтонhоо иигэжэ дамжуулна:

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрохо хэмэл одые «Авангард» ракетын хүсөөр hаяар табиха найдабаригүй болоhон дээрэhээ ондоо, «Юпитер» гэжэ ракетын хүсөөр тэрэниие табижа туршахамнай гэжэ январиин 28-да Вашингтондо соносхогдоо.

Январиин 26-да ракетые [...] гэхэдэ, тэрэнэй хоёрдохи ша[...]шилээд ехэ дутагдал олдоhо[...]гаа. Тэрэниие табилгада ха[...]hан мэргэжэлтэдэй нэгэн Д[...] Роксбери гэгшын нюурынь, [...] шатаа гэжэ мэдэгдэбэ. Ондо[...] хүн «Авангардые» задалжа [...]раа хүлөө хухараа.

Багдадска бүлэглэлэй Соведэй сесси нээ[...]

Турциин меджлисэй байшан соо Багдадска бүлэглэлэй Соведэй сессиин түрүүшын заседани январиин 27-до болоо. Турциин, Иранай, Ирагай, Пакистанай болон Англиин правительственна делегацинууд сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсана. Мүн США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес түрүүтэй Америкын «ажаглагшад» эндэ байлсана.

Турциин премьер-министр Мендерес сесси дээрэ түрүүлэгшээр hууна. Заседаниин боложо байhан байшангай хажууда олон полициинхид харуулда табигданхай.

Энэ бүлэглэлнай «коммунистнуудай зүгhөө добтолгын хэгдээ hаа» бэеэ хамгаалха зорилготой бүлэглэл юм гэжэ делегациин толгойлогшонор январиин 27-до мэдүүлбэ гээд хэблэл бэшэнэ. Бүлэглэлдэ хабаададаг оронуудта США урдын хяраал «туhаламжа үз[...] гэжэ заседани дээрэ үгэ [...] Даллес мэдүүлээ.

АНКАРА, январиин 29. (Т[...] Багдадска бүлэглэлэй Совед[...]сиин хоёрдохи заседани Ан[...] январиин 28-да болоо. Сэрэг[...] экономическа комиссинуудай, [...]шэлэн хэлхеэ холбооной ас[...]нуудые эрхилдэг комиссиин б[...]рото ябуулга» гэдэгтэй тэмс[...]рэгые эрхилдэг комиссиин эл[...]нүүд заседани дээрэ шаг[...] Мүн уласхоорондын байдалай[...] далнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Б[...]ска бүлэглэлэй гэшүүн гүрэ[...] газар дээрэ Америкын ра[...] атомна базануудые байгуул[...]хай асуудал США-гэй гүрэн[...]ретарь Даллес сессиин үзэ[...] табиба гэжэ Анкараhаа абта[...] дээсэлнүүдhээ харагдана

США-гэй гүрэнэй департаментын түлөөлэгшын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, январиин 29. (ТАСС). Уласхоорондын байдалай асуудалнуудаар Н. С. Хрущевой Минскдэ хэлэhэн үгэ тушаа США-гэй гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Уайт мэдүүлгэ хэбэ.

Н. С. Хрущев хэлэhэн үгэ соогоо США-гэй ябуулдаг политикые «хазагайруулаа» гэжэ Уайт мэдүүлhэн байна. Ямар асуудалаар США-гэй политикань хазагайруулагдаа юм гэжэ тайлбарилхаhаа гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ арсаа.

Гэбэшье, тусхай тушаалтай бусад хүнүүд энээниие тайлбарилhан байна. Холбоото Штадууд өөhэдтэнь үгы буу зэбсэгые хорюулжархёод, бусад бүхы түхэлэй буу зэбсэг гартаа байлгажа, бүхы дэлхэйе айн hурдүүлжэ байха hанаатай гэhэн Н. С. Хрущевой үгэнүүд тушаа Уайт хэлээ гэжэ тодорбо.

Гүрэнэй толгойлогшонорой уулзахын урда тээ доогуур тушаалтай ажал ябуулагшад уулзажа хөөрэлдэхэ ёhотой гэhэн hанамжые Холбоото Штадууд баримталhаар зандаа гэжэ Уайт мэдүүлбэ.

Корейдэ байдаг Америкын атомна артиллеритэй[...]

ЛОНДОН, январиин 29. (Т[...] Урда Корейдэ байдаг гадаад[...]рэг атомна артиллереэр зэб[...]дэнхэй гэжэ «ООН-эй сэрэг» [...] командованиин түлөөлэгшэ h[...] соносхоо. Сеулhээ хойгуур [...]кын сэрэгэй байдаг газарта а[...] пушканууд тодхогдонхой гэж[...] дээсэл соо хэлэгдэнэ.

Ажалдаа шалгарhан баатар

Заиграйн талын дундуур зурыhан түмэр зам баруун тээhээ нэмжыhэн тайгын гүн руу шурган ошоно. Барилгын модоор ашаалагдаhан вагонуудые шагтагалhан паровоз энэ түмэр замаар шадал мэдэн табилуулна. Январиин янгинама хүйтэн жабарай хэдышье шанга hаа, хүрэ улаан шарайтай машинист паровозойнгоо будкын сонхоор сээжэсээгээ бултайжа, гэдэргэ урагшаа шэртэн харана...

—Үгсэлүүр ойртоо. Федя, галаа нэмэ. Афанасий, ууралайнгаа даралтые шалга,—гэhэн захиралта машинист кочегар туhалагша хоёртоо үгэбэ.

—Павел Родионович, ууралаймнай хүсэн ехэ, үгсэлүүртэ ядахагүйбди,—гэжэ туhалагша Афанасий Федотов харюусаба. Энэ үедэ кочегар Федор Язенин паровозойнгоо топко руу түлишэ хаяжал, хаяжал ябаа hэн.

Павел Родионович замайнгаа участок бүхэниие табан хургандаал адляар мэдэхэ болонхой. Хүдэлмэришэ хүдэр гарнуудаараа реверсээ шангаар барижа, паровозойнгоо гүйдэлые улам түргэдхэнэ. Уданшьегүй үгсэлүүр дабагдажа, Шулуутайн станци харагдаба. Станциин семифор ногоон галаар угтажа, модоор ашаглагдаhан поезд хэдэн зэргэлээгээр hунаhан лининүүдэй нэгэндэ зогсоно. Асарагдаhан ашаатай вагонуудые тушаан абадаг залуу басаган паровозой хажууда ерэжэ.

—Павел Родионович, графигаа бүхэли часаар уридлажа ерэбэт. Теэд энэ үдэртөө Кокээтын пункт ошохо болохотнай ха. Тэндэ табяад вагон ашаалагданхай байна гэнэ.

—Мэдэнэб, Шабурhаа диспетчертэй хөөрэлдөө hэм,—гэжэ нүхэр Чабан богонёор харюусаад, паровозоо уhа абадаг будка тээшэ аалиханаар залан абаашана. Паровозойнгоо тендэрэй уhаар дүүрхыень хүлеэжэ байха зуураа, нүхэр Чабан модоор ашаалагдаhан поезднуудай станциhаа гаража, холын аян замда мордохыень, шэнэ составуудай бүридхэгдэжэ байхыень hонирхон харана. «Леспромхозоймнай модошодой хэhэн ажалай үрэ дүн энэл даа... 1957 ондо аяар хахад миллион шахуу кубометр модон оронноймнай шэнэ барилгануудта эльгээгдээ. Эдэ бүгэдэ—Коммунизм байгуулхын түлөө ехэ тэмсэлдэ шулуутайнхидай оруулжа байhан хубитань мүн болоно. Энэ тэмсэл түргэдхэхын тулада оролдохол хэрэгтэй...»—гэжэ бодол досоонь түрэнэ.

Уданшьегүй нүхэр Чабанай бригада паровозойнгоо хойно хэдэн арбаад хооhон вагонуудые шагтагаланхай, Кокээтын пункт тээшэ табилуулжа ябаа hэн. Наяад модоной газарые тэдэнэр час хахад соо эбхэжэ, Кокээтын пункт хүрэжэ ерэбэ. Эндэхи модо ашаалагшад хүдэлмэреэ үшөө дүүргээгүй, дүшэн наймадахи вагон кран доро асарба.

Пунктын начальник Владимир Виссарионович Пруидзэ ашаатай вагонуудта ерээд байhан паровозой хажууда ерэжэ, нүхэр Чабанай гарыень бариха зуураа, «Павел Родионович, ажалай геройн нэрэзэргэ дэмы танда олгогдоогүй байна. Таниие Шабурта байна гэжэ дуулаад, мүнөөдэр манда ерэжэ шадахаяа болёо гэлсэжэ байгаабди» гэбэ.

—СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтын урда тээ хамсыгаа шамаха саг болоол даа, —гэжэ машинист харюусаба.

—Зүб хэлэнэт. Мүн бидэшье hунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ абаhан уялгаяа заатагүй дүүргэхын түлөө баhал шадалаараа оролдожо байнабди. Үдэр соо 190 кубометр модо бэлэдхэхэ нормоёо 250—300 хүрэтэр дүүргэнэбди...

Үбэлэй наран hулахан элшээ сасаhаар хадын саагуур шургажа, үдэшын харанхы бууба. Эгээл энэ үедэ Павел Родионовичын бригада модоор ашаалагдаhан ехэ состав жолоодоhоор харaa далда ороно. Хүсэтэ паровозойнь хуугайлха абяан гүн тайгын сууряанда залиршагүй ажалай эршэ мэдүүлhэндэл соностоно. Нүхэр Чабан гансахан энэ үдэр иигэжэ хүдэлмэрилөө бэшэ, харин 20 гаран жэлдэ модо бэлэдхэлэй промышленностьда үнэн сэхэ ажалай баатаршалга харуулжа ябана.

* *

1935 он. Украинын Житомирско областьhоо ерэhэн Павел Чабан Шулуутайн леспромхоздо ашаа тээгшээр хүдэлмэрилжэ эхилээ hэн. «Хүн болохо залууhаа, хүлэг болохо унаганhаа» гэжэ бурят арадай хэлэдэгтэл адли, Павел ажал хэрэгтэ абьяастай байhанаа харуулhан байха юм. Уданшьегүй кондуктор, hүүлээрнь паровозой машинистын орлогшо болоhон байгаа. 1946 онhоо хойшо Павел Родионович таhалгаряагүйгөөр паровозой ахалагша машинистаар хүдэлмэрилнэ.

Үбэл зунгүй нүхэр Чабанай даажа байhан паровоз хүдэлмэридэ хэзээдэшье бэлэн байдаг. Бригадынь гэшүүд паровозоо бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тулада саг үргэлжэ оролдодог байна. Паровозынь капитальна заhабарида оруулагдангүйгөөр хэдэн зуу мянган километр ябуулагдажа байна.

—Павел Родионовичтой хүдэлмэрилхэдэ амар даа,—гэжэ орлогшо машинист Афанасий Федотов хөөрэнэ.—Паровозойнгоо деталь бүхэниие эрхим hайнаар мэдэдэг, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлдэ оролдосотойгоор hургадаг. Манай Родионовичто Социалистическэ Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдохо ёhоороо олгогдоо.

Үнгэрhэн арба гаран жэл соо нүхэр Чабанай шэрэhэн модо тоолохо болоо hаа, хэдэн миллион кубометр болохо. Тус бригадынхид СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, үдэр соо нэгэ эрьесэ хэхэ нормоёо хоёр хүрэтэр дүүргэнэ. Иигэжэ зургаадахи табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ нүхэр Чабанай бригада ажалай баатаршалга харуулжа байна.

Б. Дашиев.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00646. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. №